

KENT VE DOĞAL ÇEVRE – Eymir Gölü Örneđi

Meltem Yılmaz

Giriş

Günümüzde ‘çevre’ birçok değişime uğramaktadır. Özellikle, insanların doğal çevreye olan müdahaleleri küresel değişimler ile sonuçlanmakta, ve bu değişimler, dünyanın ekolojik dengesine yeni boyutlar kazandırmaktadır. Yerel ve küresel ölçekte çevresel kriz hakkındaki genel kabul şudur ki, günümüzdeki kaynak kullanımı ve tüketim kalıpları sürdürülebilir nitelik taşımamaktadır.

Kentleşmenin ekonomik gelişme gibi büyük sosyal ve ekonomik değişimlere neden olması, büyük boyutlarda enerji kullanımı ile sonuçlanmaktadır. Nüfus artışına paralel olarak insan ihtiyaçlarının ve tüketiminin artması, kullanılan teknolojinin kalitesi, çevre sorunlarına yol açmaktadır. Çevre sorunlarının boyutları gelir seviyesine göre değişim göstermektedir. Çevre sağlığı problemlerinden en çok etkilenenler, yoksul kentler ve kentler içerisindeki yoksul semtlerdir. Yüksek gelir düzeyindeki kent alanları, temel çevre problemlerini büyük bir oranda çözmekle beraber, en karmaşık kirlenme ve atık problemleri ile uğraşmak durumundadırlar.

Dünyanın büyük bir bölümü, özellikle kent ve çevrelerinde yoğun bir büyüme ile karşı karşıyadır. Kentler, çevre problemlerinin artan oranda nedenleri olduğu kadar, çevresel sorunların önlenmesinde ve çözümünde gerekli olan kaynaklara da sahiptirler. Finans, beyin ve organizasyon yoğunluğunun kentlerde olması, çevre kalitesine olan talebi de artırmaktadır. Dolayısıyla, kentler sanayiden ve ulaşımdan kaynaklanan kirlenmelerin azaltılması için fırsatlar da yaratabilmektedirler.

Gelecekteki kentlerin kalitesi, yaşamın temeli olan doğal kaynakların nasıl tüketildiğine ve ekosistemlerin nasıl yönetildiğine bağlı olacaktır. Doğanın kendini yenileyebilme kapasitesi doğrultusunda doğa ile barışık sürdürülebilir yaşam biçimleri toplumlar tarafından benimsenmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Sürdürülebilir kentlerin yaratılması için uzun dönemde tüm çabalar insanca yaşam sunan yapılar, sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınma ve doğal çevrelerin ekolojik işlevleri ve yarattıkları kaynaklar üzerinde odaklanmalıdır.

Kent ekonomik gelişme için itici bir güç olmaya, ekosistemlere geri dönüşü mümkün olmayan zararlar vermeden de devam edebilir. Ekosistemlerin kapasitelerinin korunması ideali, yaşam standartlarının gelişmesi ve insan yerleşimlerinin iyileşmesi ile el ele alınmalıdır.

Başkent Ankara’ya 20-25 km uzaklıkta bulunan Eymir Gölü de, Ankaralıları için önemli bir rahatlama ve rekreasyon alanı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca, barındırdığı doğal ortam ve yaşam sadece Ankara kenti için değil Dünya ekosistemi için de önem taşımaktadır. Dolayısıyla, Eymir Gölü’nün ve çevresinin korunmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

Kent ve Doğal Çevre

Kent belli bir nüfus büyüklüğüne, nüfus yoğunluğuna ve heterojenlik özelliğine sahip, ekonomik ve toplumsal yapısında uzmanlaşmanın ve örgütlenmenin belli bir düzeye varmış olduğu yerleşim yeri olarak tanımlanabilir. Kentbilim sözlüğünde kent şu şekilde tanımlanmaktadır: “Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi” (Keleş, 1998:75).

Sanayi devrimi ile birlikte makineleşme ve teknolojik gelişmeler, geleneksel kent yapısını sarsmıştır. Tüm sanayi dalları eski kentlerin dışında, enerji kaynakları, ulaşım araçları, hammadde kaynakları ve insangücü sunumunun ucuz ve kolay olduğu yerlerde yerleşmeyi tercih etmişlerdir. Fabrikalar yakınında sanayi kapitalizmin simgesi olan işçi kentleri doğmuştur. Böylece, sanayi devriminden sonra kentleşme, sanayileşmenin bir yan ürünü olarak görülmüş ve kentleşme, 20. Yüzyılın ayırt edici özelliklerinden biri olmuştur. Sanayileşmeye bağlı olan kentleşmenin tanımı: “Sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında artan oranda örgütlenme, işbölümü ve uzmanlaşma yaratan, insan davranışı ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikimi süreci” (Keleş,).

Kentler, kentsel mekanlar ve yapılar, toplumsal içeriklerinden soyutlanarak anlaşılamazlar. Kentleşme de kentlerin kimliğini etkilemektedir. Birincisi sahip olunan kimliğin yitirilmesidir. İkincisi ise yeni bir kimlik kazanmadır. Kimlik yitirme ve yeni kimlik kazanma olgularının her ikisi de, küreselleşmeden geniş ölçüde etkilenmektedirler. Kent salt yüksek katma değer yaratan bir ekonomik ortam olarak algılanmaya başladığında, onu rant paylaşımının aracı olmaktan kurtarmak oldukça güçleşir.

1972 yılında Stockholm’de toplanan Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı’nda çevre sorunlarına duyarlı sürdürülebilir kentleşme önerilmiş ve çevre ile ilgili uluslararası koruyucu önlemler ve hukuki araçlar geliştirilmiştir. Bu önlemlerin çok az bir kısmı endüstri ülkeleri tarafından hayata geçirilmiş; gelişmekte olan ülkelerde yeterli önlemler alınmadığı gözlenmiştir.

21. Yüzyılın başında dünyanın gitgide büyüyen çevre tehdidi ile karşı karşıya olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla, bütün ülkelerde sürekli, dengeli ve çevreyle uyumlu kalkınmayı geliştirmek amacıyla birçok uluslararası toplantılar düzenlenmiş, kararlar alınmıştır. Bu toplantıların temel ilkesi, dünyadaki kaynakların birbiriyle bağlantılı ekolojik sistemler ağı olduğu ve bunların küresel ortak kaynaklar olarak korunarak değerlendirilmesinin bir zorunluluk haline getirilmesidir (Atabay, Kaçmaz, 2007, 41-42).

İnsan ve toplum yararına olan ekolojik dengenin bozulmaması için, doğayı, doğal karakteriyle bütünleşen ve doğal varlıklarıyla (deresi, tepesi, gölü, denizi, bitki örtüsü, güneşi ve temiz havası...) koruyan bir yönetim anlayışının benimsenmesi gerekmektedir. Doğal dokunun parçalanması, daraltılması veya ortadan kaldırılması insan-doğa ilişkilerini bozar; kentsel yerleşmelerde, insan-doğa ilişkilerinin optimal düzeyde tutulması büyük önem taşır. Bunu için, kent içinde, çevresinde, yakınında veya uzağında, hatta mümkün olan her yerde, kent insanının kolaylıkla ulaşabileceği rekreasyon alanı (açık alan, yeşil alan) ihtiyacının hesaba katılması, bu ihtiyacın optimal düzeyde karşılanması gerekir. Rekreasyon alan ihtiyaçlarının belirtildiği gibi karşılanması, kentlerde sağlıklı insanların ve toplumların yetişmesine ve gelişmesine olanak hazırlamak demektir.

Kentlerdeki doğal çevreler, rekreasyon (gezme, dinlenme, seyretme, piknik yapma, vb.) hizmeti yanında kent havasını temizleme gibi hijyenik, kenti güzelleştirme gibi estetik, kentin dışa yayılmasını önleyici

tampon bölge olma ve kent yapısını oluşturan zonlar ve elemanları birbirine kaynaştırıcı ve bağlayıcı yapıda işlevleri yerine getiren önemli kaynaklardır. Kentlilerin dinlenme, ferahlama, rahatlama ihtiyaçları kent içindeki ve yakın çevresindeki doğal çevreler tarafından karşılanmalıdır. İnsanların açık havaya ve doğal gün ışığına olan ihtiyaçları insan fizyolojisinin özelliklerinden birisidir. Yeşil alanlar, atmosferdeki tozları, radyoaktif serpintileri ve mikroorganizmaları büyük oranda azaltır, gürültüyü emer; Atmosfer kirleticilerinden bazıları bitkiler tarafından tutulur; yeşil alanların dinlendirici özelliği vardır (Gürpınar, 1992, 49-54).

Açık ve yeşil alanlar, kentlinin doğa ile ilişkisini yeniden kurmak, sürdürmek ve geliştirmek için gerekli olan alanlardır. Bu alanlar, kentleşme, sanayileşme ve yoğunluk artışı sonucunda doğadan kopmakta, doğayı bozmakta olan insanın, doğaya yakınlaşmasını, onu korumasını ve kullanmasını sağlamaktadırlar.

Yeşil alanlar kent ve bölge planlamasında akciğer vazifesi görmektedirler. Kentlerin yoğun bölgeleri üzerinde toz duman örtüsünün bulunduğu bilinmektedir. Tozların bazıları sağlığa verdikleri direkt zararlar dışında güneş ışınlarını emerler veya indirekt ışınları çevirirler. Kentlerde planlama ile gerçekleştirilen park bahçelerin yanı sıra var olan doğal çevreler kentin ve kentlinin sağlığı için özenle korunmalı, her türlü yapılaşmadan ve yoğunluktan uzak tutulmalıdır.

Eymir Gölü

Biyosfer için en gerekli maddelerin başında su gelmektedir. Toplum yaşamında onun yerini hiçbir madde tutamamaktadır. Yeryüzünde yaşamın, iklimin, havanın, toprağın, bitkilerin, canlı organizmaların fiziksel ve kimyasal özelliklerinin biçimlenmesinde suyun rolü büyüktür. Suyun katılımı olmadan ürün elde edilememektedir. Dünyada su rezervleri tükenmez bir özellik göstermektedir. Okyanuslar, denizler, göller, akarsular, bataklıklar, yeraltı suları ve buzullar dünyanın başlıca su kaynaklarıdır. Bütün bu su rezervleri, canlıların gelişmesinde, üreyip artmasında, ekolojik sistemin doğa ile toplum arasındaki karşılıklı ilişkilerin kurulmasında, doğal koşulların biçimlenmesinde, besin kaynaklarının ve endüstrinin, çeşitli hammaddelerin oluşmasında, devletlerarası su ulaşımının, ekonomik ilişkilerin kurulup geliştirilmesinde büyük rol oynamaktadır.

İnsanlar daima tatlı su kaynakları çevresinde yerleşmişlerdir. Tatlı su kaynakları, toplumca çeşitli amaçlar için yoğun olarak kullanıldıkça, kirlenme de beraberinde ortaya çıkmaktadır. Günümüzde su kirlenmesi yalnız sağlık açısından değil, kaynakların korunması ve uygun bir şekilde kullanılması yönüyle de ele alınmaktadır. Su kirlenmesi suda yaşayan canlıların üremelerini ve gelişmelerini imkansızlaştırdığı gibi, insan sağlığını da dolaylı olarak tehdit etmekte, suların kalitesini bozarak çeşitli gayelerle kullanılma imkanlarını sınırlamaktadır.

Ankara'ya 20-25 km uzaklıkta bulunan ve Ankaralıların dinlenme, spor ve eğlence ihtiyaçlarını karşılayan Eymir gölündeki su kalitesi bozulmuştur. Su kirliliği evsel, endüstriyel ve tarım kaynaklıdır. Bu kirlenme kaynakları bazen doğrudan, bazen yağmur sularının ve tabii akışların yardımı ile havzadaki yerüstü ve yeraltı sularına ulaşmaktadırlar. Eymir gölüne yakın bir mesafede bulunan Mogan gölü birbirlerine bağlıdır; Mogan gölünden bırakılan sular açık bir kanal yolu ile Eymir Gölüne ulaşmaktadır.

Eymir Gölü 1992 yılına kadar başta ODTÜ olmak üzere değişik kuruluşların içme ve kullanma suyu kaynağı konumunda idi. Ancak 1992 yılında ODTÜ Rektörlüğü için ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü'nce hazırlanan bir raporda, Eymir sularındaki kirlilik nedeni ile geleneksel yüzey suyu arıtımının içme suyu standartlarını sağlayamayacağı; ileri arıtım teknolojisi uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. İleri arıtım maliyetinin yüksekliği nedeni ile 1992 yılından beri Eymir Gölü'nden içme suyu kaynağı olarak yararlanılmamaktadır.

Eymir Gölü çevresinin ağaçsız olduğu 1970'li yıllarda, gölün drenaj sahasından toplanan küçük dereler çok miktarda erozyon taşıtısını göle getirmiştir. Daha sonra, göl çevresi ODTÜ tarafından sistemli olarak ağaçlandırılmıştır. Böylece gölün hızla dolmasına neden olan erozyon süreci yavaşlatılmıştır (Yılmaz, 2010, 169-170).

Mogan ve Eymir gölleri ile bunları besleyen su havzalarının 1990 tarih ve 20702 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak koordinatları belirlenen Ankara ili Gölbaşı ilçesi Mogan ve Eymir gölleri çevresi "Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak belirlenip ilan edilmiştir. Bölgenin "Özel Çevre Koruma korunmasını sağlamak, bölgenin ekolojik yapısını (flora ve faunasını) korumak ve Başkent Ankara'nın rekreasyon ihtiyacını karşılamaktır (Yılmaz, 2010, 114-116). 2011 yılında, 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kaldırılarak, yetkileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na aktarılmıştır. Bu tarihten sonra Eymir ve Mogan gölleri, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile korunmaktadır. Göl çevrelerinin rekreasyon amaçlı olarak kullanılması esas alınmıştır.

Açık ve yeşil alanlar, kent insanının ihtiyacı olan rekreasyonel faaliyetler için olanak tanımaktadırlar. Ankara metropolüne baktığımızda rekreasyon alanlarının, açık ve yeşil alanların oldukça yetersiz olduğunu görmekteyiz. Kent ölçeğinde bu probleme çözüm bulunması olanaksızlaşmıştır. Ankara kenti oldukça sıkışık bir düzen içerisinde yapılaşmış durumdadır. Dolayısıyla, rekreasyon amaçlı kullanımların kent dışında oluşturulması gereği ortaya çıkmaktadır.

Rekreasyon, insanların serbest zamanlarını, istekleri doğrultusunda planlayarak geçirebilecekleri etkinlikleri kapsamaktadır. Eymir gölü de Ankaralıların çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde rekreatif amaçlı kullanımları gerçekleştirebilecekleri doğal bir ortam sağlamaktadırlar. Ayrıca, Ankara karasal bölgece konumlandığı için, suya yönelik rekreatif etkinliklere talep oldukça fazladır. Bu da, Eymir gölünü Ankaralıların doğal ortamı yaşamalarına, su ile ilişki kurabilmelerine olanak tanınması açısından önemli kılmaktadır. Fakat, bu önemli doğal varlık, yakın çevresindeki hızlı yapılaşmanın baskısı altında kalmıştır (Yılmaz, 2010, 191).

Eymir gölünün çevresi sulak alan olma özelliğini de taşımaktadır. Göl çevresinde, sulak alan olma özelliği taşıyan dört önemli bataklık bulunmaktadır. Bu alanlar su kuşlarının barınması; göldeki su düzeyinin dengesinin sağlanması; göllere giren sulara karşı filtre görevi görmesin açılarından oldukça önemlidirler. Dolayısıyla, göl ve yakın çevresindeki sulak alanların korunabilmesi için, bu alanlara evsel veya endüstriyel nitelikli atıkların karışmaması gerekmektedir. Ayrıca tarımsal faaliyetlerde kullanılan ilaçlamaların ve suni gübrelerin kontrollü bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

Böylece, Ankaralılar için önemli bir rekreasyon alanı olan Eymir gölünün var olan kirlenmelerden arınabilmesi ve korunabilmesi mümkün olabilecektir. Ayrıca, Eymir gölü çevresindeki yapılaşmaların da durdurulması gerekmektedir. Yapılaşma, beraberinde nüfus yoğunluğunu, altyapı sorunlarını, araç artışı, çevre sorunlarını getirmekte ve gölden bakıldığında görüntü olarak da olumsuz etki yaratmaktadır (Resim 1, Eymir Gölü'nden bakış).

Resim 1: Eymir Gölü'nden bakış (Yılmaz, 2012).

Diğer taraftan, Eymir Gölü çevresindeki yapıların özellikle üst katları göl manzarası özelliği ile pazarlanmakta ve gölün varlığından rant elde edilmektedir (Resim 2, Eymir Gölü manzarası). Halbuki Eymir Gölü ve çevresi yapılaşmadan uzak tutulmalı, “toplum yararına” kullanılmalıdır. Bu bölge için “toplum yararı”, Eymir Gölü ile birlikte Mogan Gölü ve çevresinin ekolojik dengelerinin korunması anlamına gelmektedir. Bu korumanın sağlanabilmesi için başta bölgeyi yapılaşmadan uzak tutularak, bölgenin akciğeri görevini yapacak geniş yeşilliklere yer verilmesi gerekmektedir. Bölgenin nüfus yoğunluğunun belirli bir düzeyin üzerine çıkarılmaması gerekmektedir. Halbuki 2023 nazım İmar Planında, göllerin bulunduğu İmrahor bölgesi için nüfus artışı önerilmiştir. Ormanlar ve ağaçlık alanlar ile sazlık ve bataklık alanlar da korunmalıdır.

Resim 2: Eymir Gölü manzarası (Yılmaz, 2013).

Resim 2 de görüldüğü gibi, yapılaşma hem ormanlık alanı etkilemekte hem de gölün doğal ortamını etkilemektedir. Ankara Metropolünün ihtiyacı olan doğal alan özenle korunması, yapılaşmadan uzak tutulması gerekirken kentleşmeye maruz bırakılmaktadır.

Eymir Gölü'nün Korunmasına Yönelik Olarak Gerçekleştirilen Etkinlikler

ODTÜ Metalürji Mühendisliği öğrencisi Yasin Semiz, Eymir Gölü konusunda çektiği belgesel filmine nasıl başladığını şu şekilde anlatıyor:

“İzmir'den gelmiş bir ODTÜ öğrencisi olarak Ankara'daki nadir sulak alanlardan olan Eymir Gölü'ne zaman zaman gidiyordum. Bir süre sonra Eymir Gölü'nü bakımsızlık! sebebiyle Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin ODTÜ'den devralmak istediğini duydum, şaşırdım ve konuyu araştırmak istedim. Çünkü Eymir Gölü, Ankara gibi kurak bir yerde doğal haliyle kalabilmiş, yerine ikinci bir alternatifini bulamadığımız bir yerdi ayrıca hemen yanındaki Mogan Gölü belediyeye ait ve çevresi yapılaşmış, devamlı kirliliğiyle ilgili haberlerin

yapıldığı bir göldü. Konuyla ilgili biraz araştırma yapınca, Eymir çevresine yapılması planlanan çeşitli siteler olduğunu duydum ve konunun aslında Eymir Gölü üzerinden haksız kazanç ve rant elde etmek olduğunu anladım. Bunu insanlara bir şekilde duyurmak istedim ve belgesel ortaya çıktı”.

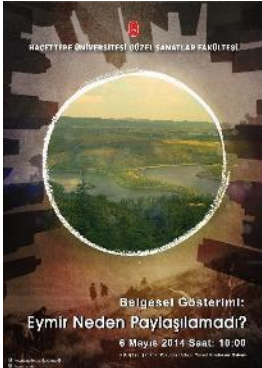
Yasin Semiz tarafından çekilen ‘Eymir Neden Paylaşamadı’ belgeselinin kısa özeti: “Sahiplik için bir şeye, ona yararlı olmak gerek; bebeğe iyi bakan ananındır bebek ve kim işliyorsa toprağı, toprak onundur demek. Bertolt Brecht

Eymir Gölü 60’lı yılların başında ana yerleşke ile birlikte ODTÜ’ye devredildiğinde çevresinde tek bir ağacın bulunmadığı çorak bir arazinin ortasındaki bir göldü. Göl ve arazisi ODTÜ yönetimine devredildikten sonra, üniversite 60’lı yıllardan itibaren öğrencisi, işçisi, akademisyeni ve Ankara halkıyla birlikte bu araziye ağaçlandırdı, bakımını üstlendi ve buraya hayat verdi. Bu bölgede yapılan ağaçlandırma çalışmaları 1995 yılında dünyaca ünlü Ağa Han Mimarlık Ödülü’ne layık görüldü. Fakat aynı yıllarda çeşitli çıkar grupları gölden ve artık ağaçlandırılmış yemyeşil çevresinden rant elde edilebileceğinin farkına vardığı için, ODTÜ’nün bu göle iyi bakmadığı, gölün halka kapalı olduğu gibi asılsız iddialar ortaya atılmaya başlandı. Son yıllarda bu tartışmalar gittikçe arttı. Bugünlerde bazı siyasetçiler yeni çıkan yasaları öne sürerek bu gölün ODTÜ’den alınması gerektiğini savunuyor. Aynı zamanda gölün çevresinde gökdelenler yükselmekte, site inşaatları son hızla devam etmekte.

“Eymir Neden Paylaşamadı?” belgeseli Eymir Gölü’nün insan eliyle tekrardan nasıl yeşerdiğini anlatıyor ve son dönemdeki yapılaşma baskısını sorular sorarak ele alıyor”.

Belgesel, TRT Belgesel Günleri’nde Marmara Üniversitesi Özel Ödülüne; VIII. Mimarlık ve Kent Filmleri Festivali en iyi 3. belgesel ödülüne; 9. Özgür Filmler Festivali Jüri Özel Ödülüne layık görülmüştür.

“Eymir Neden Paylaşamadı?” belgeseli Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Adnan Turani Konferans Salonu’nda Mayıs 2014 tarihinde gösterilmiş, aynı zamanda, “Eymir Neden Paylaşamadı” paneli düzenlenmiştir. Panel konuşmacıları TMMOB Ankara Şube Başkanı Tezcan Candan Karakuş, Prof. Dr. Ruşen Keleş, Prof. Dr. Meltem Yılmaz, Doç. Dr. Tarık Şengül; Eymir Gölü’nün korunması gerektiğini, yerel yönetimlerin Eymir Gölü çevresi ile ilgili bazı planlama önerilerini koruma amacı doğrultusunda gözden geçirmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Hacettepe Üniversitesi GSF “Eymir Neden Paylaşamadı” Paneli

Eymir Gölü ve çevresinin doğal ortamının korunmasına yönelik olarak, ODTÜ Mezunlar Derneği, Eymir ve ODTÜ Doğasını Koruma Komisyonu çeşitli etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda, Eymir Gölü doğal ortamının korunması amacına yönelik çalışmalar kapsamında, toplumda Eymir Gölü ve çevresi ile ilgili farkındalığı oluşturmak ve artırmak için, 2015 yılında, seçici kurulunda ağırlıklı olarak değerli fotoğraf sanatçılarının yer aldığı “Eymir’de İnsan” konulu bir fotoğraf yarışması düzenlenmiştir. Bu yarışmada

dereceye giren, mansiyon ödülü alan, sergilemeye değer görülen eserlerden oluşan sergi, Ekim 2015’de ODTÜ Mezunlar Derneği’nde, Ocak 2016’da Arcadium AVM’de, Mart 2017’de ODTÜ kütüphanesinde; Nisan 2017’de Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü GSF Giriş Sergi Salonu’nda izleyicilere sunulmuştur.

Ayrıca, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Öğrenci Topluluğu da Eymir Gölü’nün doğal varlık olarak önemine ve sahip olduğu değerlere dikkat çekmek amacı ile Eymir Gölü’nde etkinlikler planlamaktadırlar. Çağrılarından: “Eymir Gölü, ODTÜ'nün bütün bileşenleri ile bugünlere kadar koruduğu ve Ankara'ya nefes olan en önemli doğal alanlardan biridir. İmrahor Vadisi içinde yer alan Eymir, bir zamanlar vadilerinden şırlı şırlı suların aktığı, şimdinin gri Ankara'sının yeşil kalbini oluşturuyor. Bu anlamda başkent Ankara'nın kimliğinin vazgeçilemez bir parçası olan Eymir, aynı zamanda açık hava laboratuvarı olarak mesleki ve bilimsel araştırmaların çok disiplinli, ortak deney alanıdır..... ODTÜ'nün mümkün olan her bileşeni ile ortak bir çalışma yürütmek istiyor ve her anlamda desteğe ihtiyacımız olduğunu düşünüyoruz. Eymir'i gezip görmek, birlikte Eymir'i öğrenmek ve tartışmak isteyen herkesi bu çağrımıza katkı sunmaya davet ediyoruz. Ve tekrarlıyoruz: EYMİR SENİNDİR, EYMİR BİZİMDİR!"

Eymir

Biliyor musunuz ?

- Doğal ve arkeolojik sit alanıdır.
- Tuz Gölü'nden itibaren başlayıp Moğaz ve Eymir'in içinde yer aldığı İmrahor Vadisi'ne, oradan Çubuk Çayına kadar uzanan çok büyük bir vadiler sisteminin parçasıdır.
- Her yıl Kasım ayının ilk haftasında ODTÜ'lüler tarafından bir Ağaç Dikme Ekolojisiyle ağaçlandırılmaktadır.
- Çevresindeki konutlar ciddi bir yapılaşma tehdidi oluşturmaktadır.
- Kamunun kullanımına tamamiyle açıktır.
- 200'ün üzerinde kuş türüne yaşam alanı oluşturmaktadır.
- Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇB) sınırları içindedir.
- 1960'larda ODTÜ'ye devredildikten sonra tüm ODTÜ bileşenlerin çabalarından sonra bugün omanlık bir alan haline gelmiştir. ODTÜ boz kordan bir orman yaratmıştır.
- Bakanlık verilerine göre yılın 365 gününün 340'unda kirli hava süren Ankara'nın en önemli temiz hava koridorlarından biridir. Eymir, Ankara'nın nefesidir.

Eymir'i bir pazarlama aracı olarak gören Belediye'ye, yanbaşında yükselen konut projelerine karşı çok yakın bir dönemde, muhtemeldir ki Eymir yeni saldırılara maruz kalacak. Ve işte tam da burada sana çok büyük görevler düşüyor.

MİMARLIK TOPLULUĞU

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Topluluğu Eymir Afışı

SONUÇ

Türkiye’de kentleşmenin, doğal ve tarihsel çevrelere zarar verdiği genellikle söylenen ve yazılan bir konu olmuştur. Fakat günümüzde, zarar vermenin ötesinde, kentlerimizdeki doğal çevreler yapılaşmaya açılmakta; tarihi çevreler ise yıkımla karşı karşıya bırakılmaktadır. Tarihi yapıların yıkılması, kent kimliğinin de kaybolmasına yol açmakta, kent belleği ortadan kalkmaktadır. Doğal çevrelerin yapılaşmaya açılması, çevre sorunlarının oluşmasına neden olmakta; kent ve kentliyi sağlıksız ortamlara sürüklemektedir.

Eymir Gölü Ankara’nın önemli doğal varlıklarından biridir. Eymir Gölü’nün yakın çevresi günümüze kadar doğallığını koruyabilmiştir. Bunun nedeni, ODTÜ’nün kullanımında olan Eymir Gölü çevresinin üniversite tarafından doğal olarak korunmasına özen gösterilmiş olmasıdır. Malik olunan toprağın bütünlüğü, toprak mülkiyetinin bölünmemiş olması ve üniversitenin korumadan yana ağırlığını koymuş olması bu olumlu sonucu yaratmıştır.

Fakat, çevresindeki tepelerin üzerinde inşa edilen yüksek yapılar ile Eymir Gölü doğal güzelliğini yitirmeye başlamıştır. 1980’li yıllarda, göl kıyısında bulunan insanın manzarasında hiçbir yüksek yapı görülmezken, 90’lı yıllarda bu manzaraya yüksek yapı görüntüleri yerleşmeye başlamıştır. Sürdürülebilirlik kavramının bütün dünyada kabul gördüğü günümüzde ise, göl çevresindeki yapılaşmalar kat yükseklikleri artarak devam etmektedir. Kat yüksekliği arttıkça göl manzaralı dairelerin sağladığı rant da artmaktadır. Eymir Gölü’nün doğal görüntüsü rant uğruna tüketilmektedir. Ayrıca, arazi malikleri hiçbir emek harcamadan elde ettikleri rant karşılığında herhangi bir bedel de ödememektedirler.

Sonuç olarak Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, “rant” kamu sektörünü de, özel sektörü de yönlendiren önemli bir etmen olarak işlev görmektedir. Bu etmenin etkili olmasının önüne, ancak taşınmaz mal kullanımına gerçek anlamda sınırlamalar konmasıyla geçilebilir.

KAYNAKÇA

Atabay, S., Kaçmaz, G. (2007) Çevre Duyarlılığının Piyasa Ekonomisine Yenik Düştüğü Nokta: Sürdürülebilir Kalkınma, Çevre ve Politika – Başka Bir Dünya Özlemi, Editör Ayşegül Mengi, İmge Kitabevi Yay. Ankara.

Gürpınar, E. (1992) Çevre Sorunları, Der Yayınları, İstanbul.

Keleş, R. (1998) Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Kitabevi Yay. Ankara.

Yılmaz, M. (2010)